

Elevhälsobaserad modell uppstart nuläge och framtid

Webbseminarium 14 juni

Sveriges kommuner och regioner
Uppdrag psykisk hälsa
uppdragpsykiskhalsa.se

Moderator Ing-Marie Wieselgren SKR

Syfte med dagen är spridning av ett forskningsprojekt Tanke och Hälsa som är en elevhälsobaserad förebyggande intervention som genomförs på skolan i samverkan med vårdcentralen.

Vidare presenteras arbetet med "Hur mår du.nu" ett sätt för unga och att enkelt och digitalt få hjälp från Första linjen i Värmland.

Dagens program

13.00 Check in och välkommen

Ing-Marie Wieselgren, Sveriges kommuner och regioner, SKR

13.10 Psykiska ohälsa hos unga

Ing-Marie Wieselgren, SKR

13.25 Tanke och hälsa

Förebyggande insats i samverkan mellan skola/elevhälsa och vårdcentral.
Forskning, förankring och genomförande

14.25 Hur mår du.nu – digital väg in för unga till Första linjen

Christina Sand enhetschef Första linjen Karlstad

14.45 Kokbok för elevhälsobaserad modell med tidig insatser för psykisk hälsa

Ing-Marie Wieselgren, SKR

14.50 Samtal och reflektion

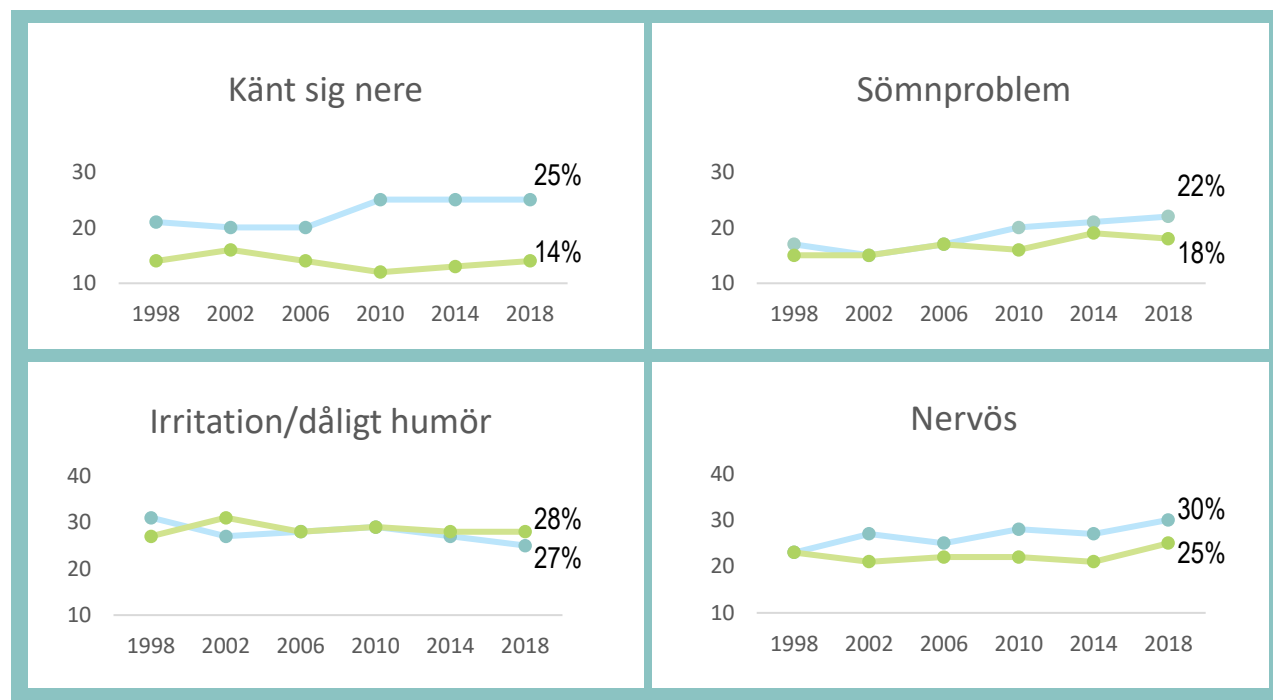
Ing-Marie Wieselgren, SKR

Andelen unga som uppger psykiska besvär ökar bland båda könen men mest bland flickor

Självskattade psykiska besvär bland 15-åringar

Andel 15-åringar som uppgett att de haft besvär ca en gång i veckan under de senaste 6 månaderna som upp gav psykiska besvär, 1985/86–2017/18

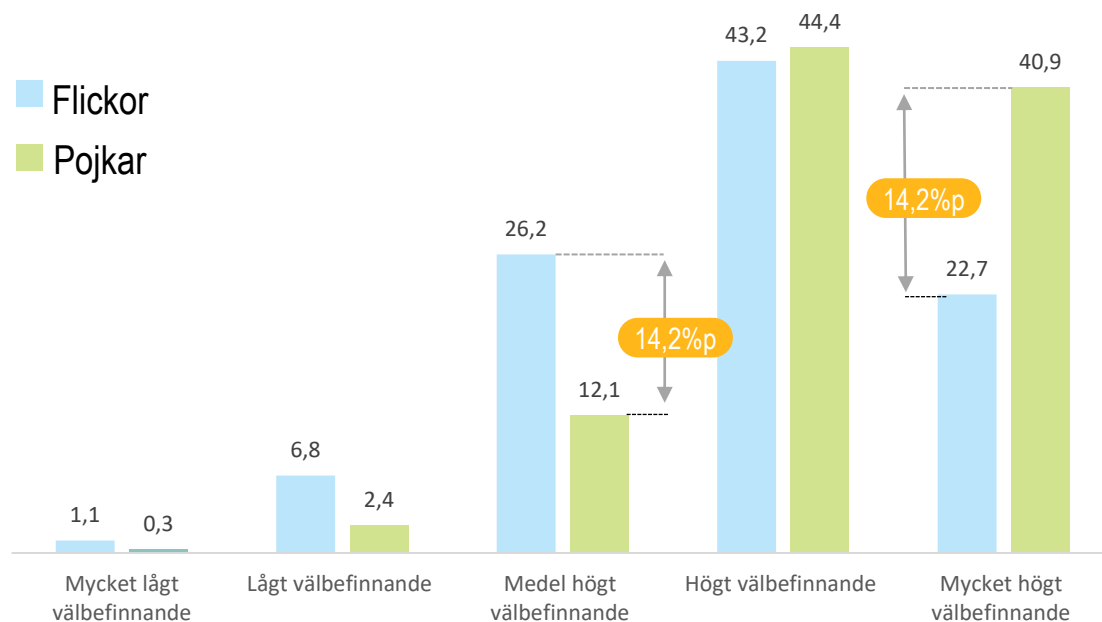
■ Flickor ■ Pojkar

- > Under perioden 1985/86–2017/18 ökade alla fyra besvär bland båda könen
- > Alla fyra psykiska besvär var vanligare bland flickor än pojkar 2017/18
- > Den största könsskillnaden gäller nedstämdhet, där en betydligt större andel flickor än pojkar upp gav att de har känt sig nere

Flickor uppger i större utsträckning än pojkar lägre psykiskt välbefinnande

Självskattad psykiskt välbefinnande bland 15-åringar

Psykiska välbefinnande mätt med mätinstrumentet Warwick Edinburgh Mental Well-being Scale

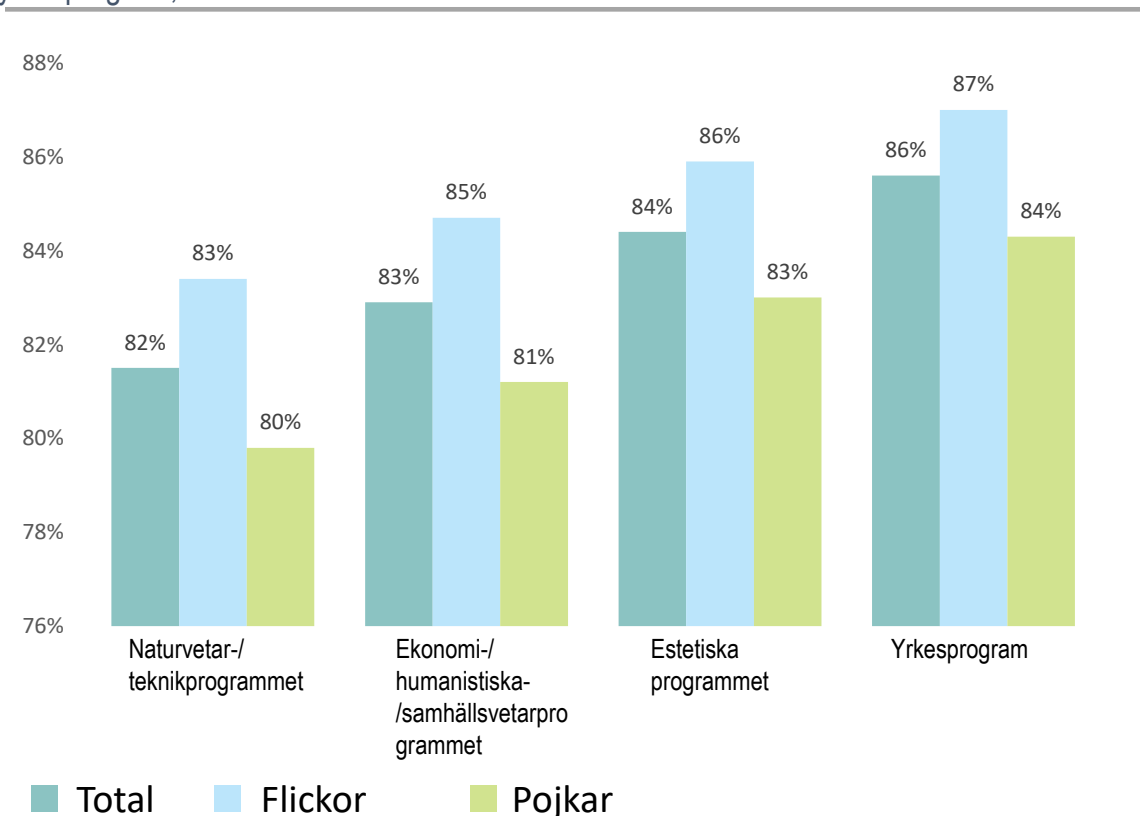

- > 66 procent av flickorna och 85 procent av pojkarna att de har ett högt eller mycket högt välbefinnande
- > En större andel flickor än pojkar som har ett medelhögt välbefinnande, 26 procent jämfört med 12 procent
- > Lågt välbefinnande är vanligare bland flickor, 7 procent jämfört med 2 procent bland pojkarna

Många unga lämnar grundskolan utan behörighet att söka till gymnasiet

Behörighet till gymnasiet 2019/2020

Andelen elever med behörighet till ett yrkesförberedande program eller till ett yrkesprogram, 2019/2020

Behörighet till gymnasiet

Ca 15% lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet

Examen från gymnasiet

Efter tre år studier lämnar var fjärde elev gymnasiet utan en examen (21,3% för högskoleförberedande och 28,4% för yrkesförberedande program)

Sysselsättning efter gymnasiet

Knappt 7% av unga 16-24 år varken arbetar eller studerar (år 2018)

Samhället behöver erbjuda insatser och stöd på olika nivåer och vid olika situationer för att främja, förebygga och behandla

1 Främjande och stödjande insatser för att klar av skolan

2 Ungas etablering på arbetsmarknaden

3 Stöd till unga som anhöriga

4 Information och rådgivning

5 Lättillgängliga och tidiga insatser vid psykiska besvär

6 Allvarliga psykisk ohälsa

- > Främjande insatser, tex att klar av skolan, ska erbjudas alla unga
- > För de unga som behöver, bör stöd att etablera sig på arbetsmarknaden finnas tillgängligt
- > Unga med föräldrar som har egen psyksik ohälsa och missbruk bör få stöd
- > Information och rådgivning som kan hjälpa unga att själva förstå och hantera känslor och situationer bör finnas anpassade för unga
- > Tidiga och förebyggande insatser bör erbjudas för att förhindra en negativ utveckling med fördjupade besvär
- > Vid allvarliga psykisk ohälsa bör behandling ges skyndsamt

Ansvaret för att ge insatser på området ungas psykiska hälsa är fördelat mellan flera olika verksamheter

Exempel på verksamheter

- > Tillgång till utbildning via **grund- och gymnasieskolan** erbjuds alla unga
- > **Elevhälsan** ska ge främjande insatser till alla elever och riktat stöd till de elever som behöver det
- > **Studenthälsan** kan ge råd och stöd till studenter som studerar vid högskola eller universitet
- > Via socialtjänstens verksamheter kan föräldrar och unga få rådgivande stöd, tex via **öppna förskolan och familjecentraler**
- > Biståndsbedömda insatser via **socialtjänsten** kan ges vid mer omfattande behov av stöd och behandling
- > **Ungdomsmottagningen** erbjuder unga insatser för sexuell, social och psykisk hälsa
- > För unga som arbetar kan **företagshälsovården** ge stöd
- > **Första linjen** för psykisk hälsa erbjuder vård vid lindriga och måttliga psykiska besvär
- > **Barn och ungdomspsykiatri** och **vuxenpsykiatri** ger vård vid allvarliga psykiska besvär, psykisk sjukdom och psykiska funktionsnedsättningar

Verksamheter med uppdrag på området psykisk hälsa behöver gemensamt säkerställa att

- > alla unga har tillgång till främjande insatser, oberoende av var i landet man bor eller vilka individuella förutsättningar man har
- > det inte finns glapp mellan verksamheter som gör att unga får vänta eller blir utan de stöd de behöver
- > man samarbetar kring unga som behöver stöd från fler verksamheter samtidigt

Tanke och hälsa

13.10–13.35 Projektgruppens perspektiv - bakgrund, metod och forskning

Gudny Sveinsdottir, specialist i allmänmedicin, projektledare Tanke och hälsa, Närhälsan, VGR

Josefine Lilja, specialistpsykolog, Projektledare Ungas psykiska hälsa, Närhälsan Dalaberg vårdcentral, ansvarig forskare Tanke och hälsa, VGR

Carl Wikberg distriktssköterska, forskare Tanke och hälsa, Center för allmänmedicin, VGR

Pia Augustsson, hälso- och sjukvårdskurator, forskningsassistent, Center för allmänmedicin, VGR

13.35–14.05 Verksamhetens perspektiv – Hur fungerar det i praktiken?

Henrik Tomasic, psykolog, Närhälsan Vårdcentral Tjörn, VGR

Helena Nordevik Pedersen, skolsköterska, Elevhälsan Tjörns kommun

Magnus Hjorth, psykolog, sektor lärande, Orust kommun

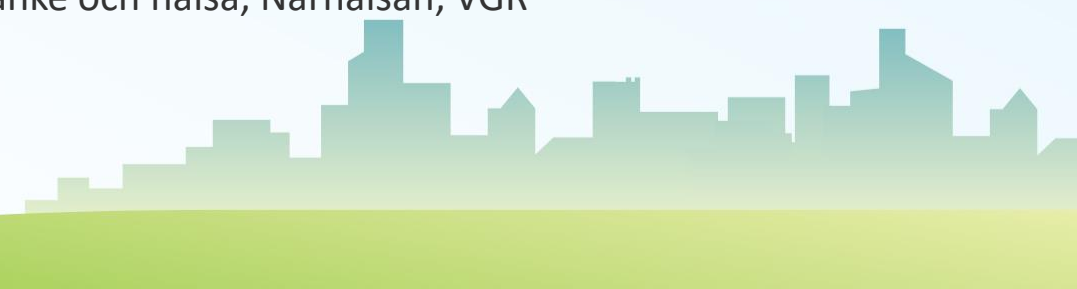
14.05–14.25 Chefsperspektivet

Anna Orvefors verksamhetschef Elevhälsan, Barn- och utbildningsförvaltningen, Tjörn kommun

Ann-Sofie Lekander verksamhetschef, Närhälsan Vårdcentral Tjörn, VGR

14.25–14.30 Framtiden med Tanke och hälsa

Gudny Sveinsdottir, specialist i allmänmedicin, projektledare Tanke och hälsa, Närhälsan, VGR

Att bygga en elevhälsobaserad första linje med tidiga insatser för psykisk hälsa i samverkan

En skrift som presenterar hur det kan gå till

Anna Jonsson och Karin Lindström
Uppdrag psykisk hälsa, SKR

Innehåll

Workshops som arbetsform för att skapa samsyn

Att sätta mål för en elevhälsobaserad modell

Vilka barn kan behöva tidiga insatser och vilka insatser kan vara aktuella?

Tidplan

Behovsanalys (kartlägga behoven utifrån lokal data)

Förankring och beslut – styrning och ledning

Handlingsplan

Praktiska förberedelser – konkretisera handlingsplanen
(tex att ta kontakt, ärendegång, insatser och att involvera barn i utvecklingsarbete)

Uppföljning och utvärdering

<u>Månad</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<u>Aktivitet 1</u>	<u>Behovsanalys och problembeskrivning</u>											
<u>Aktivitet 2</u>	Lokal och regional förankring och beslut (förslag på problembeskrivning, mål, aktiviteter och uppföljning)											
<u>Aktivitet 3</u>			<u>Handlingsplan</u> (mål, indikatorer, aktiviteter)									
<u>Aktivitet 4</u>						Praktiska förberedelse för närvaro på skolans arena						
<u>Aktivitet 5</u>					<u>Kompetensutveckling</u>							
<u>Aktivitet 6</u>									<u>Praktiska test</u>			
<u>Aktivitet 7</u>									<u>Uppföljning</u>			

Här finns mycket information om allt som pågår:

www.uppdragpsyiskhalsa.se

